

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XVI. Nimia in vnam alteramúe nationem propensio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

animum tutissimum est. versanturque tales in altissima quadam pace, quidquid euenerit, diuinæ prouidentiae committentes, securi se non ambiuisse: in quo vno solari se possunt, & audenter cum Prophe-
Psal. 90. ta dicere: *Qui habitat in adiutorio Altissimi, in*
Psal. 22. *protectione Dei cali commorabitur. Nam & si*
ambulauero in medio umbrae mortis, non time-
Psal. 24. *bo mala: quoniam tu mecum es. &c. Non erube-*
Psal. 25. *scam quoniam speravi in te. &c. In Domino spe-*
Psal. 17. *rans non infirmabor. protector enim est omnium*
sperantium in se. memores monentis Apo-
1. Pet. 5. *stoli, Omnem sollicitudinem uestram proyicientes*
in eum, quoniam ipsi est cura de uobis. cum
contra petitores interno externoque lo-
latio destituantur. intus habent conscien-
tiam redarguentem, extra reliquorum de-
stituuntur auxilio, bis infelices, bis miseri.

CAPVT XVI.

Nimia in vnam alteramue nationem propensio.

DE beata felicique diuersarum nationum in vno spirituali corpore indiscriminata coniunctione, bene Hilarius:
Psal. 132. *Populo Dei congruit sub vno patre fratres, &c.*
sub vno capite vnus corporis membra esse. non
enim

enim oculus aurem odit, nec nares os execrantur, nec manus pedem spernit. hac enim ut officii mutuis sibi, ita & amore distracta sunt. hoc incundum & bonum habitare fratres in vnum, in eodem esse, idem esse, nec congregatione fieri, nec amore diuersos. Propius etiam ad rem nostram S. Basilius: *Quid eo beatius dici? quid hac coniunctione, unitate ac necessitate aptius excogitari? quid mutua inter se morum animorumque, contemperatione gratius singi? homines ex diuersis nationibus profectos, per exactam morum ac discipline similitudinē adeo in vnum veluti coaluisse, ut in pluribus corporibus vnus modo animus esse videatur: viciſſimque plura corpora mentis vnius instrumenta cernatur.* Hanc variarū gentium tanquam variarum vuarum in vnum torcular amicam commiffionem, aut variorum marmorū in vnius ecclesie ornatum coalitionem, quicumque sustulerit; & nobilitate & decore suo vniuersum corpus nudabit, & in miserandam ridendamque solitudinem, omni robore augustaque maiestate spoliatam disperget. scinditur enim hac nationū gentiumque discriminatione vniuersum Religionis corpus, quod sola animorum coniunctio tuetur, descenditurque in validas partes; neque iam in vno, aut altero, sed totis concurritur castris, proni que in vniuersa

Const.
moz.
c. 19.

uersæ Religionis perniciem & interitum
laxatis habenis deuoluimur.

Nam vbi semel hic morbus occupauit
animos, nullis iam propè consiliis, aut ra-
tioni locus est. exulat enim cum verita-
te ratio, cùm non tam rerum momentis,
quàm nationum pondere ducimur.

Et quid sperari potest, quid non timeri,
cùm ad fugam, aut sequelā satis est, hanc
illamue gentem ita censuisse, aut damna-
se? in quo non tam rationum momenta,
quàm gentium placita discutiuntur, vt sa-
tis iam sit ad damnationem, alterius à no-
stra natione mentem hanc esse; satis ad
probationem, gentis nostræ sensum hunc
esse. & veritatem ipsam non rarò manu-
tangimus, repellimus interim cùm ab alia
gente prognatam scimus, gaudemusque
deterioribus domi nostræ natis, ne melio-
ra videamur ab aliis mutuati. Desunt no-
stræ viri magni qui præsent, qui que saluti
proximorum incumbant, vt deterioribus
placet domesticis, ne ab externis meliores
videamur deprecere. tantum nationum
studia possunt, vt destituti nostris, carere
in solidum velimus melioribus, ne ab alie-
no solo nata nobis salus, aut petita videat-
ur. & iam ad impugnationem damnatio-
nemque satis est, ab alia, quàm nostra gen-
te

re venisse consilia . etiam solem negaturi
in meridie, si ab alieno in nostrum illuxe-
rit agrum.

Denique ad aperta vniuersim descen-
dimus odia , & perire prauis nostrorum
consiliis, quàm bonis salutaribusque alio-
rum florere præeligimus . ac tandem eò
dissentientiũ animorum acerbitas venit,
vt si ignorata gens sit, probemus & sequa-
mur consilia; at vbi primùm innotuit alie-
næ gentis auctor, resiliamus à probatis, no-
uasque impugnandi causas reperiamus ;
priora consilia nostra , ex auctoris ignora-
tione prognata, damnantes . grande ma-
lum, & non iam turbandæ, sed euertendæ
Religioni natum . nam cùm è variis natio-
nibus omnium propè Religionũ, tanquam
validissimi exercitus robur conflatum sit,
nec alia re magis virtus illius potentiaque
quàm animorum coniunctione contineat-
ur; nemo non videt, disunctionibus hif-
ce, animorumque dissensionibus, vniuer-
sum robur, quod vna validaque connexionem
firmabatur, labascere, hostibusque ludi-
brium fieri, inimicorumque deprædatio-
nibus exponi; & quæ terrori primùm acies
erat, inuictaque mutua coalitione stabat,
solis domesticis dissensionibus, nulla ex-
terna inimica manu impellente rueret.

Huc

Huc accedit, quòd hæc gentium studia etiam ad externos decurrant: & inuoluimur iam Principum, rerumque publicarum pœnitendis, & in capita nostra casuris negotiis. tantum potest efferuescens hic gentium amor: vt cum æmulationes odiaque abeant in vniuersam gentem, in vniuersam etiam eant consilia machinationesque, exigua cura tuitionis famæ salutisque nostræ: ita dum fortiùs quàm prudentiùs aduersarios insequimur, vulneribus locum damus, & antè sæpe ipsi cadimus, quàm hostem feriamus, aut assequamur.

Et sanè totum paulatim genuinæ Religionis spiritum pestifera hac nationū discretione collabascere necessum est. neque enim inter has inuidias, æmulationes, partiumque studia charitas habere locum potest, vnicum Religionum Ordinumque vinculum ac firmamentum. neque venenatio hoc partium gentiumque studio commaculata Religio valetudinem diu tueri suam potest. ibit non multo pòst in perimenes morbos potenti hoc toxico inebriata. & quam nulla externa mouere poterant arma, domestico hoc cadet malo. stetit interrita & inuicta stante charitate? cadet pauida labante charitate, quæ nulla

in

in re potentiùs, quàm in diuersarum nationum coniunctione illucescit.

Certè tales degeneres à Christi disciplinatu sunt. ignorat nationum discrimina Christi sanguis, quo vno arctiùs quàm omnibus patriæ vinculis colligamur. non imitamur magistrum discipuli, ducem milites, parentem filij si aliud sapimus, si non pariamur inter nos amore, quos lacrymis, sudore, sanguine, ac vocationis prærogatiua pariauit Christus. nec Apostolos in vnã gentem, sed in omnes misit. & ferè omnium gentium conuersiones ab exteris nationibus profectæ sunt, quo magis in illis diuina luceret potentia: ne quis illarum ad fidem conuersionem sanguinis propinquitati, linguarum cognitioni, amicorum opibus, similibusque tribueret.

Quot propè amoris propriij incommoda, tot huius sunt, cum ex amore proprio nationum hæc propensio nascatur. commodior nimirum ab vberibus frequentata lingua, cibus, vestes, locij, amicus, cælum. ignaui militis signa hæc sunt. ardua poscit generosus, in quibus virtutem ostendat; gaudet asperis, in quæ magnos animos effundat. sanguinemque aut dare aut haurire pulcrum, ne inglorius, aut sicco hostili sanguine balthæo cadat: hæc prima illi

A a cura.

cura. ab arduis gloriam laudemque venatur. à quibus solis ingentia & viro digna decora nasci arbitratur. facit idem verus Religiosus, qui vocationis ac Christi ducis sui memor, indignatur animos patria sua claudi. angusti hi termini sunt virtuti. vniuersum contuetur orbem. semel renuntiauit patri, matri, fratribus, sororibus, amicis, patriæ, renuntiauit æternùm. aut si retro flexit oculos, indignus Christi sui militia, indignus regno est.

Remedia.

E Superiorum ferè vigili studio speranda ac petenda sunt. initia proinde, seminaque mali huius validâ secanda & excaudicanda manu sunt.

Quòd si publicis priuatisque monitis non cesserit malum, ad pœnitentias decurrendum erit, etiam publicas in publicis delictis.

Quòd si neque hîc steterit malum, seriò de dissensionum harum auctoribus à Religione tota rescindendis deliberandû erit. Clementia est sæuire in paucos, vt vniuersi corporis valetudini consulatur.

Nec inutile fors fuerit misceri nationes, vt mutuo hoc conspectu conuictus
coa-

coalescāt animi. plurimū enim ad coniunctionem contubernia faciunt, maximè si à prima ætate mutuo assuescant conuictu. non quòd frequentem in linguarum varietate & imperitia, missionem probem, aliquam tamen probo, & paucorum à prima adolescentia consuetudo, mirum quantum ad variarum gentium coniunctionem valeat.

Neque quenquam in quacunque gente excludendum putem à muneribus, etiam Superiorum, modò reliqua functionibus eiusmodi necessaria adsint. Nam vniuersam aliquam gentem à talibus excludere, magnam & dissensionum, adeoque & odiorum causam præbet. Nam quæ se seclusam videt, paria in aliis tentabit. atque hinc iam partium & nationum contraria & aduersantia profiliunt studia.

Et licet inter genuinos, vereque Religiosos, fuga potiùs horrorque, quàm dignitatum aut munerum prosecutio, aut vota esse debeant; nescio tamen quis sensus à negatis functionibus pectus animūque feriat. præscidisse, ac in solidum negasse, quasi in vota impulisse est. offer, fastidient. nega, propendebunt. crescit à negatis amor, à concessis fastidium. vt ad expletionem satis sit potuisse: ad desiderij

A 2

pro-

prouocationem, negatum fuisse. Et vniuersim gentis alicuius exclusio validissimum alienationum ac odiorum prouocamentum est. quis enim nesciat, ex omni gente viros enasci magnos, & sæpe vnam destitui, aliam abundare? ita vno non raro sæculo & ætate plurimi in vna republica duces imperatoresque, ac in omni scientiarum genere exurgunt magni, cum insequenti sæculo nullum bellica, aut literaria gloria clarum reperias. mutuare proinde ab aliis, cum propriis destitueris, prudentiæ est: magis etiam in Religione; in qua non à nationum varietate, sed à dignatione, ac meritis munia distribuenda sunt. quæ res valido illam in primis vinculo colligat, & non nisi stolidissimi ingenij est, nolle ad externa circumspicere auxilia, cum domesticis destituaris. Sanè potentissimos ferè summorum imperatorum exercitus è varia gente videbis; vt mutuis emulationibus crescerent animi, dum pro gentis suæ gloria in posteritatem itura quisque pugnaret. primaque ferè orbe toto victorias à misto variarum gentium roborerelatas legimus.

Proderit incommoda secum considerare, quæ è nationum discrimine nascuntur, beneque de aliarum gentium moribus

bus sentire & loqui, semperque in illis inuenire quod laudem mereatur; quæ verò meritis reprehensionibus obnoxia sunt, alto silentio premere: humaniter illos benigneque excipere, ac impenius etiam in salutem illorum incumbere: operamque suam prolixè spondere, prolixius etiam rebus exequi, peculiarem etiam familiaritatem cum illis induere, sæpiusque oportunitate data colloqui, aliquid etiam quando Religio patitur, propensionibus illorum indulgere: hilari etiam vultu excipere à moribus nostris aliena, si nihil contineant Religioni aduersum: ac facillimum esse in delictis illorum ignoscendis: parcissimè cum laude de gente sua loqui, prolixè de aliena: si quæ misceantur de gente tua minus proba, aut damnanda etiam, cum risu ac modestia excipere; quædam fateri, quædam suauiter excutere, alioque sermonè flectere, ad laudem nimirum gentis alterius, aut quamcumque rem aliam.